

Maximilian Kolbe

död vid 47 års ålder 1941. Kolbe, en katolsk präst, var fånge i nazisternas koncentrationsläger i Auschwitz. Hans medfånge Franciszek Gajowniczek, till börden tjeck, berättar hur det gick till, när Kolbe offrade sitt liv för att rädda denne.

I det lägerblock där båda var fångar hade en rymning inträffat. Lägerledningen hade bestämt att om rymningen inte kunde infångas skulle tio av fångarna tas ut till att dö genom hunger och törst. Gajowniczek fortsätter:

Medan de jagade rymningen, fick vi stå uppställda från sex på kvällen och hela natten till klockan elva nästa förmiddag utan något att äta eller dricka. En del i ledet sjönk ihop och dog. Vakterna slog dem som vacklade och kämpade för att hålla sig upprätt. Jag stod intill fader Kolbe. De flesta av oss bad tyst.

På morgonen kom vice lägerkommendanten, överste Fritsch, ut omgiven av andra SS-män. Fångarna fick veta att rymningen undkommit och att tio av hans medfångar därför skulle dödas. Och de skulle dö långsamt; av hunger och törst.

Fritsch började sedan långsamt gå utefter leden och pekade då och då ut en fånge med orden: "den där .... den där ..." varvid vakterna genast sprang fram och grep den utpekade.

Då Fritsch kom rakt framför mig och såg på mig, förstod jag att detta var slutet. Jag var väl den femte som pekades ut. Det enda jag kunde tänka på och halvhögt säga var: "Vad ska nu hända med min hustru och mina barn?"

Fader Kolbe måste ha hört orden. Han klev utan att tveka ur ledet, log och ställde sig i givakt inför vicekommendanten med mössan i handen, som lägerreglerna föreskrev.

Överste Fritsch frågade ilsket: "Vad vill detta polska svin?" Kolbe svarade: "Jag är katolsk präst och inte längre ung. Jag ber att få ta denne mans plats, han har hustru och barn." Översten såg ett ögonblick lite häpen ut, samlade sig åter och sade kort: "Beviljas!"

Kolbe och nio andra placerades i en liten betongbunker utan fönster, nätt och jämnt stor nog att kunna rymma de tio. Ur denna bunker hörde man under de följande veckorna, hur fader Kolbe sjöng och tröstade de döende. Efter två veckor behövde lägerledningen bunkern för nytt ändamål, varför den öppnades. Det befanns att Kolbe förvånande nog var vid liv. Han dödades dock med gift.

(Sven Danell: SAGT INFÖR DÖDEN - REVOLUTIONÄRER, GERILLALEDARE, MOTSTÅNDSMÄN OCH MARTYRER)